

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Синиця Л.В., к.е.н., доц.

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Стійкість до кризових змін у зовнішньому середовищі є необхідною характеристикою сучасного підприємства, забезпечення якої пов'язано з комплексом управлінських рішень, реалізація якого здійснюється з урахуванням об'єктивних економічних умов.

Стратегічна стійкість підприємства – це характеристика підприємства, необхідними і достатніми атрибутами якої є цілеспрямованість, адаптивність до зовнішнього середовища і реактивність (спроможність до реалізації), що досягається за рахунок забезпечення збалансованості між цілями діяльності підприємства та його внутрішнім і зовнішнім середовищем.

Забезпечення стійкості підприємства – це процес використання аналітичних, організаційних, економічних, фінансових, техніко-технологічних інструментів із забезпечення збалансованості (рівноваги) між цілями діяльності підприємства, його внутрішнім і зовнішнім середовищем. Забезпечення стійкості підприємства є процесом комплексним та ітераційним. Комплексність забезпечення стійкості обумовлена використанням в цьому процесі елементів різних функціональних підсистем підприємства (організаційної, економічної, управлінської, контролюючої та ін.). Ітераційність забезпечення стійкості пов'язана з послідовною реалізацією однорідних дій, які виконуються протягом деякого періоду часу. У зв'язку з ітераційністю забезпечення стійкості можна визначити аналітичні та синтетичні дії. Аналітичні дії спрямовані на отримання інформації стосовно об'єкта дослідження. Результатом аналітичних дій є отримання інформації про об'єкт у вигляді деякого критеріальної ознаки, оцінки, або сукупності оцінок. Від якості та актуальності отримання такої інформації залежить результативність синтетичних дій в процесі забезпечення стійкості. Тому, першочергового значення для забезпечення стійкості підприємства набуває аналітичне забезпечення оцінки стійкості підприємства. Аналітичне забезпечення стійкості підприємства – це сукупність інструментів оцінки і аналізу збалансованості між цілями його діяльності, внутрішнім і зовнішнім середовищем.

Для формування аналітичного забезпечення оцінки стійкості підприємства вирішальне значення має співвідношення точності і швидкості реакції системи управління на зміни в зовнішньому середовищі і швидкості змін в зовнішньому середовищі, тобто співвідношення точності і швидкості змін у внутрішньому і

зовнішньому середовищі підприємства в порівнянні з швидкістю і напрямом змін в зовнішньому середовищі. Для забезпечення адекватного реагування на швидкі зміни, аналітична підсистема підприємства повинна швидко збирати інформацію, обробляти її, комбінувати необхідні ресурси в достатній кількості і реалізовувати тактичні управління, що нівелюють негативні наслідки несприятливої непередбаченої події. Тому, нами запропоновано розглядати три часових параметри для визначення зовнішніх і внутрішніх подій, а саме: t_a – характерний час між послідовними процесами зміни параметрів зовнішнього середовища; t_b – характерний час розвитку процесів; t_s – характерний час підготовки, ухвалення і реалізації управлінського рішення у відповідь на зміну параметрів зовнішнього середовища.

Для збереження стійкості, підприємству слід активно управляти своїми відносинами із зовнішнім середовищем. Для цього події і процеси необхідно оцінювати з позицій їх впливу на здатність підприємства до досягнення цілей. Спосіб встановлення пріоритетності зовнішніх і внутрішніх подій на основі ранжирування можливостей і погроз підприємства і визначення області стійкості підприємства включає оцінку збалансованості між внутрішнім середовищем і цілями, зовнішнім середовищем і цілями, внутрішнім середовищем і зовнішнім середовищем.

У якості інструменту аналізу стратегічної стійкості нами пропонується використовувати метрику індикаторів внутрішніх складових стратегічної стійкості підприємства. Запропонована метрика цільових індикаторів стратегічної стійкості підприємства за рівнем запасу стратегічної стійкості у часі може використовуватися у процесі забезпечення стратегічної стійкості підприємства як процес аналізу і синтезу інформації для визначення групи показників, що вимагають довгострокових прогнозів (високий-низький запас стійкості), які формують альтернативні варіанти розвитку ситуації в майбутньому.

Для дослідження стратегічної стійкості машинобудівного підприємства розроблена метрика внутрішніх індикаторів складових стратегічної стійкості підприємства та проведена її апробація. На підставі шкали проведена оцінка внутрішньої складової стратегічної стійкості підприємства в цілому.

Використання розроблених рекомендацій на підприємствах дозволить визначити оцінку внутрішніх складових діяльності підприємства за рівнем запасу стійкості у часі за допомогою метрики цільових індикаторів стійкості підприємства, оцінку можливостей і загроз за критеріями актуальності інформації і значущості події.

Міжнародна стратегія економічного розвитку регіону: матеріали
III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 19–21 червня 2012
року / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : СумДУ, 2012. – С. 104-106.